

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПЕДАГОГИЈА И ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСТАВНИЦИ НА
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр.1602-184/4 од 22.11.2018 година донесена на 127. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 22.11.2018 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научните области *педагогија и образование на наставници* на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во следниов состав:

- д-р Соња Петровска, редовен професор;
- д-р Кирил Барбареев, вонреден професор;
- д-р Сузана Миовска-Спасева, редовен професор.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 15.10.2018 година и во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р **Јадранка Рунчева**, вработена како асистент-докторанд на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката д-р **Јадранка Рунчева** е родена на 7.9.1985 година во Штип. Основно и средно гимназиско образование завршува во родното место, со континуиран одличен успех.

Во учебната 2004/2005 година се запишува на Педагошкиот факултет „Гоце Делчев“ во Штип при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје. Во 2008 година дипломира со просечен успех 9,51 и се стекнува со звање дипломиран професор по одделенска настава. Како првенец на генерацијата добива признание за постигнати одлични резултати во студирањето.

Во 2008 година се запишува на втор циклус студии (магистерски) на Институтот за педагогија, Филозофски факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на насоката Теорија на воспитанието. Студиите ги завршува на 10 февруари 2011 година со просечен успех 9,62, со одбрана на магистерскиот труд на тема „*Организација на наставата на наставничките факултети во Република Македонија*“ под менторство на проф. д-р Сузана Миовска-Спасева и се здобива со научен степен магистер по педагошки науки.

На 11.1.2012 година на Институтот за педагогија, Филозофски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ѝ е одобрена тема за изработка на докторска дисертација под наслов „*Професионалниот развој на наставниците во високото образование*“ под менторство на проф. д-р Сузана Миовска-Спасева. На 14.11.2017 година ја брани својата докторска дисертација и се стекнува со научен степен доктор на педагошки науки.

Во моментот д-р Јадранка Рунчева работи како асистент-докторанд на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Последниот реферат за избор е објавен во „Универзитетски билтен“ бр.152 од 15.8.2015 година.

Кандидатката ги исполнува законските услови за избор во звање доцент.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање доцент

1. Доктор на науки од соодветната научна област – доктор на педагошки науки;
2. Остварен просечен успех од најмалку осум на студиите на прв и на втор циклус за секој циклус посебно - остварен просечен успех на прв циклус студии од 9,51 и остварен просечен успех на магистерски студии од 9,62.
3. Објавени најмалку четири научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации во последните пет години.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B. and Runceva, J.	<i>Mentoring in teaching profession</i>	(IJCRSEE) International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education Vol. 6, No. 2, 2018, 6 (2). pp. 47-56. ISSN ISSN 2334-8496	6
2	Petrovska, S., Sivevska, D. and Runceva, J.	<i>Establishment and functionality of the system of professional development of teachers in Republic of Macedonia</i>	Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 26.2 (2). ISSN 1857-92 Vol. 26, No 2	5
3	Runceva, J.	<i>What are the responsibilities of being an university teacher.</i>	Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 26.2. ISSN 1857-92 Vol. 26, No 2	5
4	Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B., and Runceva, J.	<i>Initial teacher education- starting point for successful enrolment in the school.</i>	12th International Technology, Education and Development Conference INTED 2018, 5-7 March 2018, Valencia, Spain.	12th International Technology, Education and Development Conference INTED
5	Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B., and Runceva, J.	Application of ICT in teaching in secondary schools in the Republic of Macedonia.	<i>Book of Selected Papers, Symposium: ICT in Education, 5.</i> pp. 87-97. ISSN 978-953-7210-83-0	5 th Symposium
6	Petrovska, S. and Sivevska, D. and Runceva, J.	Inclusive Education- Advantages and Disadvantages. In:	<i>6 th International Conference LUMEN RSACV 2015</i> , 16-19 April 2015, Iasi, Romania.	<i>6 th International Conference</i>

7	Stojanova B., Sivevska, D., Runceva, J. (2014)	<i>Early intervention and prevention of students with specific learning disabilities,</i>	6th World Conference of Educational Sciences LUMEN 2014 International Conference, Iasi, Romania, 10-12 April 2014	6th World Conference
---	---	---	--	-------------------------

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Ангажманот во наставно-образовната дејност во високото образование на д-р Јадранка Рунчева започнува во 2009 година како волонтер на Педагошкиот факултет во Штип. Во текот на овој нејзин ангажман таа успешно и посветено, под менторство, помага во организирањето и изведувањето на вежбите по повеќе предмети.

Од 19.12.2012 година, со Одлука бр. 2102-472/3 на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, д-р Јадранка Рунчева е избрана за соработник во звањето помлад асистент за научната област педагогија. Таа е ангажирана во подготовката и реализацијата на вежбите на неколку наставни предмети: Теорија на воспитанието, Училишна педагогија, Методика на работа со надарени деца, Образовна технологија, Методика на наставата по природа и општество, Методика на наставата по математика.

Во 2015 година, со Одлука бр. 1602-226/45 д-р Јадранка Рунчева е избрана како асистент-докторанд за научните области системи за перманентно образование и педагогија на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев во Штип. Во периодот од 2015 година до 2019 година како асистент-докторанд е ангажирана во подготовката и реализацијата на вежбите на неколку наставни предмети: Училишна педагогија, Инклузивно образование, Семејна педагогија.

Кандидатката во скоро десетгодишниот ангажман на Факултетот како соработник работела со повеќе професори и имала обврска да ги продлабочува своите знаења во повеќе дисциплини. Таа покажала исклучително висок степен на кооперативност, инвентивност, самоиницијативност, па и организациски способности.

Д-р Јадранка Рунчева континуирано работи на својот професионален развој. Солидно го владее англискиот јазик, за што има поднесено и соодветна потврда (Cambridge English Level 1 Certificate in ESOL International (Preliminary) and Council of Europe Level B2) и располага со компјутерски знаења и вештини: добро познавање на алатките на Microsoft Office (Word, Excel и Power Point), IBM Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) Statistics, Windows 8/7/XP.

Кандидатката е вклучена и во реализација на неколку проекти со домашен и меѓународен карактер, а остварила и два студиски престои со што се развива нејзината видливост и во меѓународниот научен и образовен простор.

Вклучена е како едукатор во обуки за возрасни преку програмата *Негувател/ка на деца со пречки во развојот*.

Корпусот на публикувани научни и стручни трудови, како и нивното обзнанување на бројни домашни и меѓународни научно-стручни собири ја потврдуваат сериозната посветеност на д-р Јадранка Рунчева во развивањето на нејзините научноистражувачки компетенции.

Евалуација на објавените научни и стручни трудови

1. Miovska – Spaseva, S., **Бочварова, Ј.** (2011). ECTS and the conditions for its application in the faculties of education in the Republic of Macedonia. *VI International Balkan Congress for Education and Science: The modern society and education (book of proceedings)*, 6, 11 – 19.

Трудот претставува дескриптивно-компаративна анализа на моменталната состојба во неколку високообразовни институции во РМ (Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Педагошки факултет во Штип и Институтот за педагогија при Филозофски факултет во Скопје) кои подготвуваат наставнички кадар во однос на: материјалните, техничките и просторните услови за работа согласно потребите за имплементација на болоњскиот модел на високо образование на наставници.

Miovska-Spaseva, S. and **Bocvarova, J.** (2011) ECTS and the teaching organization in higher education in the Republic of Macedonia: Students' views. In: *Education between Tradition and Modernity, International Symposium, 22-24 Sept 2011, Ohrid.* <http://eprints.ugd.edu.mk/7308/>

Во трудот се презентирани резултати од истражување насочено кон проучување на мислењата и ставовите на студентите од Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Педагошкиот факултет во Штип и Институтот за педагогија при Филозофскиот факултет во Скопје во врска со организацијата на наставата согласно примената на ЕКТС (вреднување на присуство, причини за присуство, активност на студентите за време на предавања и вежби, методичко обликување на наставата). Анализата на еден дел од резултатите открива дел од слабостите во имплементацијата на ЕКТС: големата редовност на студентите на предавањата и вежбите главно се должи на водењето на редовна евиденција и бодување, а нивната активност е на многу ниско ниво. Студентите кои се активни за време на часовите своите знаења главно ги темелат на информации од учебниците. Авторите посебно ја потенцираат потребата од осовременување на наставата со примена на активни методи на учење и поучување, како и мотивирање на студентите за користење на поширока литература во процесот на подготовка за настава и за испит.

Petrovska, S., **Bocvarova, J.** and Petrovska, A. (2011) Some characteristics of the development of teachers' education in the Republic of Macedonia (from School of Teachers' Education to Faculty of Education). *Journal of educational theory and practice - Vospitanie*, 7 (11). pp. 111-124. <http://eprints.ugd.edu.mk/3502/>

Во трудот проблемот на институционално образование на наставниците во Република Македонија е третиран од историски аспект. Мошне систематично се претставени податоци за развојот на истото во периодот од појавата на Учителската школа во Штип, сè, до 2010 година, кога подготовката на наставници во Штип се остварува во рамки на Педагошкиот факултет. Освен систематизацијата на законската легислатива и основањето на овие институции, направена е сериозна анализа во неколку подрачја согласно кои се определува квалитетот на организациите: наставнички кадар, наставни/студиски програми, цели, поставеност на ученикот/студентот во воспитно-образовниот процес. Посебно значајно е сознанието и аргументираниот заклучок на авторите дека „Законската легислатива, педагошката документација, како и стручните и научните записи за работата на Учителската школа 'Гоце Делчев' во Штип јасно го потврдуваат нејзиниот стремеж/ визија за создавање на совршени учители, учители кои имаат љубов и кон професијата и кон учениците, учители кои поседуваат високи морални, интелектуални, карактерни и естетски квалитети“ (современа парадигма).

Koceva, M. and **Bocvarova, J.** (2012) Using the internet in teaching. In: *International scientific and expert conference: Education for the future*, 24 - 25 May 2012, Zenica, Bosna i Hercegovina <http://eprints.ugd.edu.mk/7255/>

Во трудот авторите се обидуваат да ги афирмираат придобивките од користењето на информатичката технологија во училиштата. Направен е краток преглед и обид за компарирање на ситуацијата во Финска, Холандија и Република Македонија, во однос на имплементацијата на ИКТ во образованието и предложени се клучни подрачја (соодветна опременост и оспособеност на наставниците) кои треба да се развијат за успешна имплементација на ИКТ во наставата.

Bocvarova, J. and Pavlov, Z. (2012) Students' mobility. *Yearbook of the Faculty of Philology*, 3. pp. 257-265. ISSN 1857-7059 (3) <http://eprints.ugd.edu.mk/7254/>

Во трудот се апострофира значењето на мобилноста на студентите за подигнување на квалитетот на студирање. Се анализирани и компарирани податоци за бројот на странски студенти во Шпанија, Франција, Велика Британија и некои земји од југоисточна Европа, меѓу кои и Република Македонија, како и на бројот на студенти кои студираат надвор од овие земји. Авторите доаѓаат до сознание дека Република Македонија споредена со Бугарија, Хрватска, Романија и Словенија во периодот 2000-2005 година има највисок процент на студенти запишани на студии надвор од својата земја. Овој број е далеку над просекот на земјите од ЕУ. Од друга страна, Република Македонија бележи мал процент на странски студенти. Констатирана е недоволна информираност на студентите за програмите за

меѓународна мобилност и недоволна промоција на домашните високообразовни институции во меѓународниот образовен простор.

Восварова, Ј., Sivevska, D. and Cackov, O. (2013) Вклученоста на децата од ромска националност во предучилишните установи. In: *IX Симпозијум са меѓународним учешћем „Васпитач у 21 веку“*, 29-30 March 2013, Sokobanja, Serbia. <http://eprints.ugd.edu.mk/11231/>

Во трудот се третира проблемот на вклученоста на децата од ромска националност во детските градинки во Република Македонија, со посебен осврт на детските градинки во Штип. Проучени се ставовите и мислењата на воспитувачите во врска со: соработката и комуникацијата меѓу македонските и ромските деца во детската градинка, улогата и активностата на наставникот во функција на подобрување на соработката меѓу двете групи деца, обуки и оспособување на наставникот за активно вклучување на ромските деца во групата со македонски деца во детската градинка.

Petrovska, S. and **Восварова, Ј.** (2013) Media in preschool age of child's life. *Педагогика Научнотеоретично и методическо списание*, 85 (6). pp. 877-889. ISSN 1314-8540 <http://eprints.ugd.edu.mk/7485/>

Трудот има емпириски карактер и третира мошне актуелно и комплексно воспитно-образовно прашање – Контролата врз содржините и интензитетот и зачестеноста на присуството на медиумите во животот на децата од предучилишна возраст. Проучени се ставови и мислења на 12 воспитувачи кои работат со деца од големи групи во две детски градинки (урбана средина – Штип, Р. Македонија) и 149 родители на децата од избраните групи. Посебно значаен показател е детекцијата дека во семејството отсуствува систематско и континуирано учество на родителите во изборот на медиумските содржини, определување на честотата/временскиот интервал на користењето на компјутерот и телевизорот. Резултатите откриваат дека: медиумите (компјутер, детска литература, телевизија) систематски и планирано се користат како воспитно-образовни средства и дека истите имаат позитивно влијание врз развојот на логичкото мислење на децата, способностите за опишување, прераскажување и раскажување, како и градењето на способности за комуникација со другарчињата (социјален аспект).

Runceva, J. and Sivevska, D. (2014) Вклученост на децата со посебни образовни потреби во редовните групи во детската градинка. In: *X Симпозијум са меѓународним учешћем „Васпитач у 21 веку“*, 28-29 March 2014, Висока школа за васпитаче струковних студија, Алексинац, Србија <http://eprints.ugd.edu.mk/12208/>

Денес сè уште се трага по успешни модели за вклучување на децата со посебни образовни потреби во редовните образовни институции. Иако идејата за инклузивно образование сè уште предизвикува многу контроверзии, таа сè поинтензивно се оживотворува и во македонското образование. Авторите со цел да ги дијагностицираат добрите и слабите страни на некои аспекти на практичната имплементација на инклузијата во нашите детски градинки реализирале истражување на примерок од 46 воспитувачи низ кое ги проучиле нивните ставови и мислења во однос на неколку димензии на инклузивниот образовен модел: оспособеност за препознавање на децата со посебни образовни потреби, поддршката од стручните служби, соработката со родителите и влијанието на присуството на децата со посебни образовни потреби врз некои аспекти на однесувањето на останатите деца во групата.

Sivevska, D. and **Runceva, J.** (2014) Професионален развој на воспитувачот (Посебен осврт на ситуацијата во Република Македонија). In: *X Симпозијум са меѓународним учешћем „Васпитач у 21 веку“*, 28-29 March 2014, Висока школа за васпитаче струковних студија, Алексинац, Србија. <http://eprints.ugd.edu.mk/12207/>

Во трудот се елаборирани современи научни сознанија и се презентирани модели на успешен процес на професионален развој на воспитувачите, а е направен обид и за компарирање на истите со состојбите во Р. Македонија. Инспирација за проблематизирање на парадигмата за континуиран професионален развој на воспитувачите авторите наоѓаат во брзиот и интензивен научно-технолошки и технички развој, како и во процесот на глобализација, посебно во сферата на образованието.

Sivevska, D. and **Runceva, J.** and Pesova, B. (2014) The Role of Professional Primary School Services (Pedagogue, Psychologist) in the Process of Inclusion (with Special Aspect

of Hyperactive Children), *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 149. pp. 889-895. ISSN 1877-0428 <http://eprints.ugd.edu.mk/11204/>

Немирот, невниманието, претераната активност се карактеристики кои сè почесто се забележуваат во однесувањето на училишните деца. Еден од клучните фактори кои влијаат на успехот на педагошкото справување со овие предизвици е оспособеноста на наставниците и на стручните соработници за препознавање на манифестациите на посебните категории на ученици. Трудот претставува емпириско истражување низ кое авторите се обиделе да проучат колку нашите стручни служби се оспособени да ги препознаат хиперактивните деца и колку располагаат со знаења во однос на нивниот педагошки третман. Еден од клучните заклучоци е сознанието дека хиперактивните деца, главно, остануваат препознаени во училиштето и се третирани како проблем-ученици.

Pesova, B., Sivevska, D. and **Runceva, J.** and. (2014) Early Intervention and Prevention of Students with Specific Learning Disabilities. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 149. pp. 701-708. <http://eprints.ugd.edu.mk/11203/>

Трудот претставува анализа на современи теориски и емпириски сознанија посветени на училишниот третман на децата кои доживуваат неуспех во учењето, а припаѓаат на категоријата „нормални деца“, односно не се категоризирани во групата на ученици со посебни образовни потреби. Во овој контекст е направена класификација на децата со специфичните тешкотии во учењето, истакнато е значењето на раната идентификација и опишани се современи модели на настава. Трудот има исклучително практично значење, а истовремено претставува и истражувачки предизвик за педагошката наука.

Runceva, J. and Sivevska, D. (2014) The teacher and the gifted child. In: *9th International Balkan Education and Science Conference*, 16-18 Oct 2014, Trakya University, Edirne, Turkey. <http://eprints.ugd.edu.mk/12007/>

Трудот претставува анализа, елаборација и евалуација на научни сознанија и стручни препораки кои даваат холистичка слика за факторите (родители, наставници, политики, училиште) кои влијаат врз положбата на надарените деца во образовниот систем. Врз основа на анализата е направен обид да се препотврди хипотезата – за надарените деца училиштето треба да обезбеди диференцијално-индивидуален педагошки пристап.

Sivevska, D. and **Runceva, J.** (2014) Educators Views about the Inclusion of the Children with Special Educational Needs in the Regular Groups of the Kindergarten. In: *9th International Balkan Education and Science Conference*, 16-18 Oct 2014, Trakya University, Edirne, Turkey. <http://eprints.ugd.edu.mk/12006/>

Трудот има емпириски карактер. Проучени се ставовите и мислењата на 46 воспитувачи, во две детски градинки во Штип, во однос на инклузијата на децата со посебни образовни потреби во редовните групи во детските градинки. Акцент е ставен на разликите во ставовите на воспитувачите во однос на оправданото/неоправданото вклучување, најсоодветни локации и форми на грижа на овие деца и нивни препораки за понатамошен третман. Клучните наоди сугерираат дека воспитувачите имаат потреба од помош од дефектолог, логопед и други специјални педагози како би се овозможила успешна имплементација на инклузијата, како и намалување на бројот на деца во групите.

Miovska-Spaseva, S. and **Runceva, J.** (2014) *Мобилноста на наставниците во високото образование*. Годишен зборник на Факултетот за образовни науки. ISSN 1409-9187 <http://eprints.ugd.edu.mk/20592/>

Во трудот на систематичен и логичен начин е даден приказ на состојбите во македонското високо образование во однос на мобилноста на наставниците и придобивките кои произлегуваат од истата. Анализираниа е и евалуирана законската регулатива во Република Македонија и дијагностицираната состојба е ставена во контекст на пошироки истражувачки сознанија во оваа област. Врз основа на анализа на релевантни истражувања аргументирано се актуализира потребата од интензивирање на мобилноста на наставниците во високото образование.

Sivevska, D. and **Runceva, J.** (2015) Состојби и предизвици пред учителската професија во 21 век. In: *Научно-стручна трибина на тема: Компетенциите и професионалниот развој на учителот во 21 век*, 03 Oct 2014, Stip, Macedonia. <http://eprints.ugd.edu.mk/14787/>

Во трудот авторите даваат преглед на подготовката на идниот наставник во Република Македонија, потоа даваат осврт на улогите кои ги има наставникот, а на крај се задржуваат на професионалниот развој на наставникот. Во трудот авторите укажуваат дека образованието на наставникот не завршува со завршувањето на иницијалното образование. Наставничката професија бара постојано, континуирано професионално усовршување на наставниците. Ваквиот ангажман на наставниците, според авторите, не треба да произлегува само од институциите, туку наставникот треба во себе да ја носи желбата и жедта по нови знаења. Само на тој начин наставникот ќе умее да одговори на предизвиците кои се јавуваат пред учителската професија.

Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B., and **Runceva, J.** (2015) Application of ICT in teaching in secondary schools in the Republic of Macedonia. *Book of Selected Papers, Symposium: ICT in Education*, 5. pp. 87-97. ISSN 978-953-7210-83-0 <http://eprints.ugd.edu.mk/14929/>

Со цел да се согледа ситуацијата во однос на примената на ИКТ во наставата во средните училишта во Република Македонија спроведено е истражување во четири средни училишта лоцирани во источниот дел на државата на примерок од 109 наставници кои предаваат предмети од општествено-хуманистичка област. Истражувањето опфаќа три сегменти: подготвеност на наставниците за примена на ИКТ технологија во наставата, разлики во примената во однос на возраста на наставниците и мислењето за примената на ИКТ во наставата. Резултатите покажуваат дека годините на старост, личниот интерес на наставникот и желбата за личен ангажман за следење на технологиите и примена на истите се клучни во примената на ИКТ во наставата.

Petrovska, S. and Sivevska, D. and **Runceva, J.** (2016) Inclusive Education-Advantages and Disadvantages. In: *6th International Conference LUMEN RSACV 2015*, 16-19 April 2015, Iasi, Romania. <http://eprints.ugd.edu.mk/16201/>

Трудот претставува анализа и евалуација на теоретско-емпириски сознанија кои ги апострофираат предностите и недостатоците на инклузивното образование. Има стручен карактер и ја актуализира потребата од подигнување на општествената свест за разликите кои постојат меѓу луѓето, потребата за инклузија на лицата со посебни потреби во општествениот живот, како и реорганизација на училиштето во однос на: просторни, материјални и технички услови, обезбедување на професионален кадар, континуирана обука на наставниците за инклузија.

Runceva, J. (2017) *Реформски тенденции во универзитетската настава*. In: Научно-стручна трибина „Да се биде учител...“, 6 Oct 2017, Stip, Macedonia. <http://eprints.ugd.edu.mk/20591/>

Во трудот се дискутираат тенденциите за осовременување на универзитетската настава. Посебно се нагласува нејзиниот традиционализам и конзервативизам како препрека за остварување на клучните цели – создавање на добро информирани и длабоко мотивирани млади луѓе кои знаат како да учат, кои можат да мислат критички и така и да дејствуваат. Во основа на квалитетната универзитетска настава лежи компетентноста на секој наставник. Авторот ја промовира педагошката компонента во професијата, наспротив научноистражувачката.

Runceva, J. (2018). What are the responsibilities of being an university teacher. *Knowledge – International Journal, Scientific and Applicative papers*, 26.2. ISSN 1857-92. <http://eprints.ugd.edu.mk/20590/>

Бројни европски земји покажуваат состојба на зголемување на бројот на академски кадар во високото образование. Една од причините на зголемување на бројот на кадарот е всушност зголемувањето на бројот на студенти во високото образование. Авторката на систематичен начин се обидела да ги анализира клучните аспекти на професијата – универзитетски наставник при што посебно се води од филозофијата дека универзитетскиот наставник е високо општествено призната улога што вклучува посветеност, одговорност, пожртвуваност, исполнителност врзана со време. Сложеноста пак на професијата авторката ја поткрепува со анализи на работните обврски и работните услови, при што заклучува дека бројните обврски (наставни, научни и административни) кои ги има универзитетскиот наставник и поставената временска рамка за нивна реализација не

создаваат услови наставникот да ужива во некаква стабилност, сигурност и комодитет.

Petrovska, S., Sivevska, D. and **Runceva, J.** (2018) Establishment and functionality of the system of professional development of teachers in Republic of Macedonia. *Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers*, 26.2 (2). ISSN 1857-92 <http://eprints.ugd.edu.mk/20589/>

Во трудот се презентирани резултати кои се дел од проектот „Професионален развој на наставниците во Република Македонија – состојба и предизвици“.

Истражувањето е реализирано на примерок од 398 наставници од 28 основни и средни училишта во Република Македонија. Предмет на истражувањето е да се проучат ставовите и мислењата на наставниците за поставеноста и функционалноста на системот на професионален развој на наставниците во Република Македонија, со цел – унапредување на истиот. Авторите се обиделе да најдат одговори на клучни прашања поврзани со квалитетот на професионалниот развој. Во тој контекст истражувачките резултати откриваат дека успешниот професионален развој на наставниците вклучува план во кој на систематичен начин ќе биде проектиран континуиран процес на учење и ќе опфаќа активности за континуиран внатрешностен развој, континуиран професионален развој надвор од училиштето низ професионални партнерства (меѓународни, државни, локални, внатрешностни). Планот мора да биде втемелен на почитување на професионалните потреби на секој наставник. Во трудот се дадени корисни насоки за креирање на образовните политики на државно, локално ниво и на ниво на училиште, а се однесуваат на професионалниот развој на наставниците.

Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B. and **Runceva, J.** (2018) Mentoring in teaching profession. (IJCRSEE) *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education* Vol. 6, No. 2, 2018., 6 (2). pp. 47-56. ISSN 2334-8496 <http://eprints.ugd.edu.mk/20420/>

Во трудот се презентирани дел од резултатите добиени од проектот „Професионален развој на наставниците во Република Македонија – состојба и предизвици“.

Целта е да се истражат ставовите и мислењата на наставниците во врска со процесот на менторирање на наставниците – приправници и студенти во училиштата.

Резултатите откриваат дека се потребни промени во моменталниот систем на менторирање на наставниците – приправници во насока на развој на инструменти и процедури за карьерен напредок на наставниците и систем за евалуација на професионалниот развој, како и поголема финансиска мотивација на наставниците ментори. Авторите заклучуваат дека ова може да ја зголеми свесноста за посериозен пристап во менторирањето.

Наспроти ова, наставниците приправници ја нагласуваат потребата за почести контакти со нивните ментори и потребата за поголемо присуство на наставниците ментори на нивните часови. Во однос на училишните политики во трудот се препорачува менторирањето да биде следено и со други форми за поддршка на наставниците – приправници. Воочени се статистички значајни разлики по однос на некои прашања меѓу ставовиет на наставниците кои биле ментори на наставни приправници и наставниците кои не биле.

Runceva, J. (2018). Comparative overview of preschool and primary school education in the Republic of Macedonia and in Austria. In *Contemporary Education – Condition, Challenges and perspectives VI International Scientific Conference*, Stip: UGD. <http://eprints.ugd.edu.mk/20632/>

Трудот претставува компаративен преглед на предучилишното и основното образование во Република Македонија и Австрија, ставајќи го во контекст на општествените услови во двете држави од аспект на животниот стандард и инвестициите во образованието. Споредбата е извршена врз основа на следниве показатели: карактерот и облиците на згрижување и образование на децата од предучилишна возраст до десет-единаесетгодишна возраст и формално признатата професионална квалификација на воспитно-образовниот кадар. Компаративната анализа покажува значајни разлики како по однос на опфатот на децата во предучилишното воспитание, така и по однос на иницијалната подготовка на воспитно-образовниот кадар.

Petrovska, S., Sivevska, D., Popeska, B., and **Runceva, J.** (2018) Initial teacher education-starting point for successful enrolment in the school. In: *12th International Technology, Education and Development Conference INTED 2018*, 5-7 March 2018, Valencia, Spain. <http://eprints.ugd.edu.mk/19912/>

Трудот на авторите е дел од проектот „Професионален развој на наставниците во Република Македонија – состојба и предизвици“. Една од целите на истражувањето е да се проучат ставовите на наставниците за квалитетот на стекнатите теоретски знаења, компетенции за практична работа и компетенции за вклученост во целокупниот училиштен живот, во текот на нивното иницијално образование и иницијалното образование на сегашните студенти – идни наставници. Проучени се разликите во мислењата и ставовите на наставниците во однос на нивното работно искуство и во однос на нивниот работен ангажман како одделенски или како предметни наставници. Клучните наоди зборуваат дека наставниците со помало работно искуство имаат попозитивни ставови и чувствуваат повисоко ниво на задоволство во врска со сите анализирани аспекти наспроти повозрасните и поiskusни наставници. Добиените резултати се анализирани и презентирани со примена на дескриптивна статистика и непараметриска постапка (F – test (ANOVA) и t – test).

Учество на конференции, конгреси, семинари, симпозиуми

Резултатите од истражувачките активности и својата стручно-научна работа, кандидатката д-р Јадранка Рунчева ги споделува и презентира преку активно учество на бројни меѓународни симпозиуми, конференции, конгреси и трибини во земјава и во странство. За учеството на истите има приложено соодветни потврди и сертификати. Кандидатката д-р Јадранка Рунчева е ангажирана и како едукатор во спроведување на обуки за возрасни.

1. 17.5.2011 г., Скопје, Република Македонија
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Институт за педагогија, Филозофски факултет – Скопје: Педагошки теми низ историјата, во знак на одбележување на 70-тиот роденден на проф. д-р Киро Камберски
2. 22.9.2011-24.9.2011 г., Охрид, Република Македонија
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Институт за педагогија, Филозофски факултет – Скопје: Воспитанието и образованието меѓу традиционалното и современото
3. 30.9.2011-1.10.2011 г., Охрид, Република Македонија: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје: VI меѓународен балкански конгрес за образование и наука: Современото општество и образованието
4. 29.3.2013-30.3.2013 г., Алексинац, Република Србија: Висока школа за васпитаче струковних студија, Алексинац: Васпитач у 21 веку, симпозијум
5. 12.9.2013-13.9.2013 г., Стара Загора, Бугарија: Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria во соработка со Faculty of Education, Trakya University, Edirne, Turkey, Faculty of Education “St. Kliment Ohridski”, the University of “Ss Cyril and Methodius”, Skopje, Macedonia, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb, Zagreb, Croatia, Prosveta Publishing House, “Pedagogika” Journal, Stara Zagora Municipality * Innovations, Challenges and Tendencies in the Post Modern Education
6. 28.3.2014-29.3.2014 г., Алексинац, Република Србија: Висока школа за васпитаче струковних студија, Алексинац: Васпитач у 21 веку, симпозијум
7. 11.9.2014-13.9.2014 г., Штип, Македонија: Центар за правно-политички истражувања, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Општествени промени во глобалниот свет
8. 3.10.2014 г., Штип, Македонија: Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип: Научно-стручна трибина, Компетенциите и професионалниот развој на учителот во 21 век
9. 16.10.2014 – 18.10.2014 г., Едрене, Турција: Trakya University Turkey, во соработка со Ss. Cyril and Methodius, Macedonia, Trakia University Bulgaria, and University of Zagreb: 9th International Balkan Education and Science Congress
10. 7.10.2016 г., Штип, Република Македонија: Факултет за образовни науки Научно-стручна трибина „Предизвиците и перспективите на учителската професија“

11. 6.10.2017 г., Штип, Република Македонија: Факултет за образовни науки Научно-стручна трибина „Да се биде учител...“
12. 11.5.2018-12.5.2018 г., Штип, Република Македонија, Факултет за образовни науки: VIth International Scientific Conference Contemporary Education – Condition, Challenges and Perspectives

Д-р Јадранка Рунчева, во функција на нејзиниот професионален развој, учествувала во 2 работилници:

1. 10.4.2017 г., Штип, Република Македонија: Твининг проект „Развивање на соработка помеѓу високообразовните институции, приватниот сектор и релевантните органи: Споделување искуства за техники на евалуација на наставни програми и нивна примена во практика.
2. 30.9.2010 г., Штип, Република Македонија: Американски совети за меѓународно образование: Активно учење во големи студентски групи – невозможност или предизвик.

Во 2018 година, д-р Јадранка Рунчева била едукатор во обуки за возрасни преку програмата *Негувателка на деца со пречки во развојот*.

Кандидатката д-р Јадранка Рунчева учествува во домашни и во меѓународни проекти со што го продлабочува своето знаење и ги развива сопствените компетенции за работа во тим:

Учествува како млад истражувач во проект „Професионален развој на наставниците во Република Македонија – состојби и перспективи“, Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (Одлука бр. 0201-165/6 од 29.1.2015) <http://eprints.ugd.edu.mk/12688/>

Учествува како истражувач во проект TOI TOI TOI – Tools for Impact – Development of web based evaluation – tools fostering impact – oriented project – consortia for ERASMUS + (2014-2016 година). <http://eprints.ugd.edu.mk/15115/>

Д-р Јадранка Рунчева е модератор на сесии на меѓународни научни конференции, симпозиуми, трибини:

- International Scientific Conference “Education in the 21st Century – Conditions and Perspectives” 24 – 25 September, Stip, University Goce Delcev, Faculty of Educational Sciences (Session I);

Научно- стручна трибина „Да се биде учител“, 6.10.2017, Штип: Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ <https://www.youtube.com/watch?v=f-LpAk-R2eo&fbclid=IwAR0CCfTqkUPZFpwtOPVWpnMdKVop6mrjqg4bGtilyVegJBlu-uZwsjY4yik>

Кандидатката д-р Јадранка Рунчева во својата досегашна кариера остварува два студиски престои во Австрија.

- Во периодот од 14 октомври 2013 до 15 ноември 2013 год. д-р Јадранка Рунчева реализира студиски престој на Pädagogische Hochschule Salzburg, Austria, со цел проучување на професионалниот развој на наставниците на педагошките факултети во Австрија, дел од поширокото истражување за нејзината докторска дисертација;
- Во периодот од 9 мај 2016 година до 11 мај 2016 година реализира студиски престој на Pädagogische Hochschule Salzburg, Austria, каде што реализира предавање во рамки на програмата Еразмус.

Рецензирана скрипта и практикум

Д-р Јадранка Рунчева е автор на рецензирана е-скрипта и е-практикум „Основи на инклузивно образование“ (во постапка за издавање – објавени рецензии во „Универзитетски билтен“ бр.223 од 17.12.2018. год.)

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката д-р Јадранка Рунчева е вклучена во работата на неколку комисии, одбори и редакциски тела на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Член на организациски одбор на конференции

- Меѓународна научна конференција по повод 20 години Педагошки факултет / Факултет за образовни науки (Одлука бр. 2102-338/20 од 9.12.2014 г.)
- Меѓународна научна конференција „Современо воспитание и образование – состојби, предизвици и перспективи“ (Одлука бр. 1602-175/13 од 20.12.2017 г.)

Член на работна група за:

- Изработка на елаборати за студиските програми на прв циклус студии на ФОН (Одлука бр. 1602-46/22 од 3.2.2016 г.)
- Изработка на елаборати за студиските програми на втор циклус студии на ФОН (Одлука бр. 1602-98/9 од 8.3.2016 г.)
- Изработка на елаборат за основање на детска градинка/детски центар на Факултетот за образовни науки при УГД (Одлука бр. 1602-297/5 од 3.12.2015 г.).

Конкурсни комисии за прием на документи на нови студенти на Факултет за образовни науки во учебните: 2013/2014 (Одлука бр. 2102-187/8 од 17.6.2013 г.); 2014/2015 (Одлука бр. 2102-149/8 од 20.6.2014 г.); 2016/2017 (Одлука бр. 1602-116/7 од 5.5.2016 г.); 2017/2018 (Одлука бр. 1602-99/4 од 13.6.2017 г.); 2018/2019 (Одлука бр. 1602-121/5 од 22.5.2018 г.).

Член на Редакциски совет: Годишен зборник на Факултетот за образовни науки (Одлука бр. 2102-246/55 од 9.9.2014 г.)

Член на Уредувачки одбор: Списание за образование и практика – Воспитание (Одлука бр. 2102-313/16 од 5.11.2014 г.)

Член на Комисија за проверка на психофизичките способности за кандидатите кои се запишуваат на прв циклус на студии на Факултетот за образовни науки за учебните: 2017/2018 (Одлука бр. 1602-99/5 од 13.6.2017 г.) и 2018/2019 (Одлука бр. 1602-121/18 од 22.5.2018 г.).

Член на Наставно-научен совет на Факултетот за образовни науки.

Член на Комисија за спроведување на попис на Факултет за образовни науки 2014 (Одлука бр. 0701-1239/24 од 10.11.2014 г.).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на научниот, наставно-образовниот, стручно-апликативниот и организациско-развојниот ангажман на кандидатката д-р Јадранка Рунчева може да се заклучи дека се работи за исклучително посветен млад истражувач и педагошки работник.

Таа покажува исклучителна одговорност и креативност во работата со студентите, како и високо ниво на кооперативност во работата со колегите.

Изборот на прашања кои се предмет на опсервација во нејзиниот научно-стручен опус говори дека успешно ги детектира приоритетите во развојот на педагогијата и образованието на наставници што ветува дека ќе се развие во извонреден истражувач. Кандидатката учествува на домашни и меѓународни научно-стручни собири, вклучена е во реализација на неколку проекти, а остварила и два студиски престои со што се развива нејзината видливост и во меѓународниот научен и образовен простор.

Наведените активности на асистент-докторанд д-р Јадранка Рунчева покажуваат континуитет во нејзините заложби за лично професионално усовршување, како и за нејзината посветеност за поддршка и развој на институцијата во која работи.

Согласно со Законот за високо образование на Република Македонија и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, по деталното разгледување на комплетно доставената документација, Рецензентската комисија констатира дека д-р Јадранка Рунчева ги исполнува условите за избор во звање доцент. Таа остварила вкупно 147,5 поени (НО – 30; НИ – 53; САО – 64,5).

Оттука, Рецензентската комисија со особена чест и задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип **кандидатката д-р Јадранка Рунчева да ја избере за наставник во звање доцент за наставно-научните области педагогија и образование на наставници.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Соња Петровска, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Кирил Барбареев, вонреден професор, член, с.р.

Д-р Сузана Миовска-Спасева, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1	Избор во звање помлад асистент Одлука бр. 2102-472/3 од 19.12.2012 г.	1	10			10
2	Избор во звање асистент докторанд Одлука бр. 1602-226/45 од 2.9.2015 г.	1	20			20
	ВКУПНО					30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во (СЦИ/ЦА/останати) Труд со ред. бр. 7, 21			2	6	12
	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Труд со ред. бр. 6,8,9			3	2	6
	Одржано предавање по покана од стручно-научна институција Во земјава едукатор во обуки за возрасни преку програмата <i>Негувател/ка на деца со пречки во развојот</i> . Во странство од 9 мај 2016 година до 11 мај 2016 година, Салцбург, Австрија	1	2	1	3	5
	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство Ред. бр. 4, 6			2	1,5	3
	Одбранет магистерски труд	1	4			4
	Одбранета докторска теза	1	8			8
	Учесник во научен проект Во земјава: „Професионален развој на наставниците во Република Македонија – состојби и перспективи“, Во странство: „ТОИ ТОИ ТОИ“	1	2	1	3	5

	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал <ul style="list-style-type: none"> ▪ Член на организациски одбор на <i>Меѓународната научна конференција по повод 20 години Педагошки факултет / Факултет за образовни науки</i> (Одлука бр. 2102-338/20 од 9.12.2014 г.) ▪ Член на организациски одбор на <i>Меѓународна научна конференција „Современо воспитание и образование – состојби, предизвици и перспективи“</i> (Одлука бр. 1602-175/13 од 20.12.2017 г.) 	2	1			2
	Студиски престој во странство од 14 октомври 2013 до 15 ноември 2013 год., Салцбург, Австрија			1	8	8
	ВКУПНО					53
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	Вкупно
	Труд во стручно (научно-популарно) списание Труд со ред. бр. 14	1	2			2
	Труд објавен во зборник од трудови на научен собир Труд со ред. бр. во земјава 15, 18, 22 Труд со ред. бр. во странство 10, 11, 12, 13,16, 17, 19, 20, 23	3	2	9	3	33
	Учество на стручен собир со реферат (усно) Ред. бр. во земјава 7,8,10,11,12 Ред. бр. во странство 5, 9	5	0,5	2	1	4,5
	Член на уредувачки одбор на стручно списание Член на редакциски совет на Годишниот зборник на Факултет за образовни науки (Одлука бр. 2102-246/55 од 9.9.2014 г.) Член на уредувачки одбор на списанието за образование и практика – Воспитание (Одлука бр. 2102-313/16 од 5.11.2014 г.)	2	0,5			1
	Елаборати и експертизи Дадени активности на стр. 15	3	2			6
	Член на факултетски орган, комисија Дадени активности на стр. 15	9	2			18
	ВКУПНО					64,5
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					147,5